

LIETUVOS VYRIAUSIASIS ADMINISTRACINIS TEISMAS

I Š V A D A

2016 m. liepos 7 d.
Vilnius

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo išplėstinė teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Anatolijaus Baranovo (pranešėjas), Arūno Dirvono, Stasio Gagio, Irmanto Jarukaičio (kolegijos pirmininkas) ir Dainiaus Raižio, sekretoriaujant Gitanai Aleliūnaitei, dalyvaujant pareiškėjo atstovams advokatui Tomui Bagdanskiui, Sigitui Vaičiui, atsakovui Algirdui Gričiui, atsakovo atstovui advokatui Gintarui Černiauskui, viešame teismo posėdyje išnagrino pareiškėjo Raseinių rajono savivaldybės tarybos 2016 m. gegužės 26 d. prašymą pateikti išvadą, ar Raseinių rajono savivaldybės tarybos narys-meras Algirdas Gričius, kuriam pradėta įgaliojimų netekimo procedūra, sulaužė priesaiką ir nevykdė jam įstatymuose nustatytų įgaliojimų

Išplėstinė teisėjų kolegija

n u s t a t ė :

I.

1. Pareiškėjas Raseinių rajono savivaldybės taryba (toliau – ir pareiškėjas, Taryba) Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui pateikė 2016 m. gegužės 26 d. prašymą-sprendimą Nr. TS-243, kuriame prašoma pateikti išvadą, ar Raseinių rajono savivaldybės tarybos narys – meras Algirdas Gričius (toliau – ir atsakovas, Meras) 2015 m. gruodžio 15 d. vykusio Tarybos posėdžio metu, neteikdamas Tarybai svarstyti klausimo dėl Tarybos sprendimo projekto „Dėl A. M. atleidimo iš Raseinių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus pareigų“ įtraukimo į papildomą Tarybos posėdžio darbotvarkę bei, nedelsiant nepasirašydamas 2015 m. gruodžio 29 d. Tarybos posėdyje priimtų Tarybos sprendimų, sulaužė priesaiką ir nevykdė jam Vietos savivaldos įstatyme nustatytų įgaliojimų.

2. Pareiškėjas prašyme-sprendime nurodo, jog 2016 m. sausio 14 d. Tarybos narių grupė, remdamasi Vietos savivaldos įstatymo 25¹ straipsniu, pateikė Tarybai teikimą „Dėl Raseinių rajono savivaldybės tarybos nario – mero įgaliojimų netekimo procedūros pradėjimo“ (toliau – ir Teikimas), kuriame buvo prašoma pradėti atsakovo įgaliojimų netekimo procedūrą. Teikimo pagrindą sudarė aplinkybė, jog 2015 m. gruodžio 15 d. vykusio Tarybos posėdžio metu atsakovas neteikė Tarybai svarstyti klausimo dėl Tarybos sprendimo projekto „Dėl A. M. atleidimo iš Raseinių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus pareigų“ įtraukimo į papildomą Tarybos posėdžio darbotvarkę, bei, nepasirašė 2015 m. gruodžio 29 d. Tarybos posėdyje priimtų sprendimų, tokiu būdu sulaužydamas priesaiką ir nevykdydamas įstatymuose jam nustatytų įgaliojimų. Gavusi

Teikimą pradėti atsakovo įgaliojimų netekimo procedūrą, Taryba, vadovaudamasi Vietos savivaldos įstatymo 25¹ straipsnio 6 dalimi, 2016 m. sausio 28 d. sprendimu Nr. TS-34 sudarė komisiją Teikime nurodytiems faktams ištirti (toliau – ir Komisija). Komisija minėtus faktus ištyrė ir 2016 m. vasario 29 d. surašė išvadą (toliau – ir Komisijos išvada), kurioje nusprendė, kad Tarybos narys-meras Algirdas Gričius sulaužė priesaiką, pažeidė Vietos savivaldos įstatymo 13 straipsnio 7 dalį, ir nevykdė Vietos savivaldos įstatymo 13 straipsnio 13 punkte ir 20 straipsnio 2 dalies 1 punkte nustatytų įgaliojimų, nepasirašydamas 2015 m. gruodžio 29 d. Tarybos posėdyje priimtų sprendimų. Taryba apsvarstė Komisijos išvadą bei, jai pritardama ir vadovaudamasi Vietos savivaldos įstatymo 25¹ straipsnio 7 dalies 1 punktu ir Administracinių bylų teisenos įstatymo 15 straipsnio 1 dalies 14 punktu, 20 straipsnio 3 dalimi, 117¹-117³ straipsniais, nutarė kreiptis į Lietuvos vyriausiąją administracinę teisimą.

3. Pareiškėjas savo prašymą, be kita ko, grindžia aplinkybe, jog 2015 m. gruodžio 14 d. penkiolika Tarybos narių sekretoriato registravo Tarybos sprendimo „Dėl A. M. atleidimo iš Raseinių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus pareigų“ projektą. Atsakovas 2015 m. gruodžio 15 d. vykusio Tarybos posėdžio metu neteikė Tarybai svarstyti klausimo dėl Tarybos sprendimo projekto „Dėl A. M. atleidimo iš Raseinių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus pareigų“ įtraukimo į papildomą Tarybos posėdžio darbotvarkę, dėl ko šis klausimas Tarybos nebuvo apsvarstytas, o Tarybos sprendimo projektas nebuvo įtrauktas į papildomą Tarybos posėdžio darbotvarkę.

4. Pareiškėjo manymu, atsakovas 2015 m. gruodžio 15 d. vykusio Tarybos posėdžio metu, neteikdamas Tarybai svarstyti klausimo dėl Tarybos sprendimo projekto „Dėl A. M. atleidimo iš Raseinių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus pareigų“, pažeidė Vietos savivaldos 13 straipsnio 7 dalį bei sulaužė priesaiką.

5. Pareiškėjas remiasi Vietos savivaldos įstatymo 12 straipsnio 1 dalimi, nustatančia, kad savivaldybės taryba savo įgaliojimus įgyvendina kolegialiai savivaldybės tarybos posėdžiuose, o svarstomais klausimais priima sprendimus. Taip pat detalizuoja, jog Vietos savivaldos įstatymas įtvirtina šias bendrąsias taisykles: savivaldybės tarybos posėdyje svarstytinus klausimus kartu su sprendimų projektais merui pateikia komitetai, komisijos, tarybos nariai, tarybos narių frakcijos ir grupės, savivaldybės kontrolierius, savivaldybės administracijos direktorius. Savivaldybės tarybos posėdžiuose svarstomi tik tie klausimai, dėl kurių reglamento nustatyta tvarka yra pateikti sprendimų projektai. Pateikti sprendimų projektai yra registruojami reglamento nustatyta tvarka ir ne vėliau kaip artimiausią darbo dieną po registracijos paskelbiami savivaldybės interneto tinklalapyje (Vietos savivaldos įstatymo 13 str. 5 d.). Savivaldybės tarybos posėdžio darbotvarkę sudaro meras. Ne vėliau kaip prieš 4 darbo dienas iki savivaldybės tarybos posėdžio svarstytinus klausimus kartu su įregistruotais sprendimų projektais meras privalo įtraukti į posėdžio darbotvarkę. Jei meras svarstytinų klausimų į posėdžio darbotvarkę neįtraukia, dėl jų įtraukimo į darbotvarkę sprendžia savivaldybės taryba reglamente nustatyta tvarka (Vietos savivaldos įstatymo 13 str. 6 d.).

6. Vietos savivaldos įstatymo 13 straipsnio 7 dalis savo ruožtu nustato galimybę papildyti ar pakeisti savivaldybės tarybos posėdžio darbotvarkę: Tarybos posėdžio darbotvarkę gali būti papildyta ar pakeista Tarybos sprendimu komiteto, komisijos, frakcijos ar 1/3 dalyvaujančių posėdyje tarybos narių siūlymu, jei dėl šių siūlymų sprendimų projektai įregistruoti ne vėliau kaip prieš 24 valandas iki posėdžio pradžios. Pareiškėjo manymu, šis teisinis reguliavimas yra aktualus, nes penkiolikos narių Tarybos grupė pasiūlymą dėl sprendimo projekto „Dėl A. M. atleidimo iš Raseinių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus pareigų“ įtraukimo į papildomą Tarybos posėdžio darbotvarkę pateikė pasinaudodama būtent minėtoje normoje įtvirtinta išimtinė teise.

7. Pažymi, jog pagal Vietos savivaldos įstatymo 13 straipsnio 4 dalį Tarybos posėdžiams pirmininkauja meras (išskyrus pirmąjį ir kitus išrinktos naujos tarybos posėdžius, iki bus išrinktas meras), kas suponuoja, kad tarybos posėdžiui pirmininkavęs meras privalėjo teikti Tarybai svarstyti klausimą dėl tarybos posėdžio darbotvarkės papildymo, tačiau tas padaryta nebuvo. Neįtraukus papildomo klausimo į darbotvarkę, Taryba negalėjo svarstyti dėl Tarybos pasitikėjimą praradusio administracijos direktoriaus atleidimo iš pareigų (Vietos savivaldos įstatymo 16 str. 2 d. 9 p.). Savalaikiai tokio administracijos direktoriaus neatleidus, jis, nuo 2015 m. gruodžio 15 d. iki

2015 m. gruodžio 29 d., ir toliau galėjo vykdyti savo funkcijas bei priimti įgalinančius įsakymus. Tokie atsakovo veiksmai šiurkščiai pažeidė pagrindinius vietos savivaldos principus (Vietos savivaldos įstatymo 4 str.).

8. Pareiškėjas savo prašymą taip pat grindžia aplinkybe, jog meras, nepasirašydamas 2015 m. gruodžio 29 d. Tarybos posėdyje priimtų sprendimų, nevykdė jam Vietos savivaldos įstatyme nustatytų įgaliojimų ir sulaužė priesaiką.

9. Šiuo aspektu pareiškėjas detalizuoja, jog 2015 m. gruodžio 29 d. įvyko Raseinių rajono savivaldybės 8-ojo šaukimo tarybos 13-asis posėdis, kuriam pirmininkavo atsakovas. Tarybos posėdyje dalyvaujančių tarybos narių balsų dauguma buvo priimti šie norminiai ir individualūs teisės aktai:

1) Tarybos sprendimas Nr. TS-366 „Dėl slapto balsavimo rezultatų patvirtinimo ir A. M. atleidimo iš Raseinių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus pareigų“ ir Tarybos sprendimas Nr. TS-364 „Dėl 2015 metų Raseinių rajono savivaldybės biudžeto patikslinimo“ (Teisės aktų registre (toliau – ir TAR) Tarybos sprendimas Nr. TS-364 užregistruotas 2016 m. sausio 4 d., o įsigaliojo 2016 m. sausio 5 dieną);

2) Tarybos sprendime Nr. TS-365 „Dėl Raseinių rajono savivaldybės tarybos 2015 m. rugpjūčio 27 d. sprendimo Nr. TS-274 „Dėl Raseinių rajono savivaldybės administracijos struktūros patvirtinimo“ 1 ir 2 punktų pakeitimo“ 2 punkte buvo nurodyta jo įsigaliojimo data – „nuo 2015 m. gruodžio 30 d. imtinai“. Tačiau nurodytas Tarybos sprendimas buvo pasirašytas ir TAR užregistruotas tik 2016 m. sausio 6 dieną, o įsigaliojo 2016 m. sausio 7 dieną;

3) Tarybos sprendimu Nr. TS-371 „Dėl Raseinių rajono 2016 metų viešųjų darbų programos ir atliekamų viešųjų darbų sąrašo patvirtinimo“ patvirtintos Raseinių rajono savivaldybės 2016 metų viešųjų darbų programos 6 punkte įtvirtinta, kad „ši programa įgyvendinama nuo 2016 m. sausio 4 d. iki 2016 m. gruodžio 16 d.“. Nurodytas Tarybos sprendimas buvo pasirašytas ir TAR užregistruotas tik 2016 m. sausio 6 d., o įsigaliojo 2016 m. sausio 7 d.;

4) Tarybos sprendimo Nr. TS-376 „Dėl Raseinių rajono savivaldybės privatizavimo fondo likvidavimo“ 1 punktu nuspręsta „Likviduoti 2015 m. gruodžio 31 d. viešojo sektoriaus subjektą Raseinių rajono savivaldybės privatizavimo fondą (kodas M38P) ir perduoti šiems veikiantiems viešojo sektoriaus subjektams likviduojamo viešojo sektoriaus subjekto turta“. Tačiau Tarybos sprendimas buvo pasirašytas ir paskelbtas tik 2016 m. sausio 6 dieną;

5) Tarybos sprendimu Nr. TS-378 „Dėl UAB „Raseinių vandenys“ ilgalaikės 2015-2019 metų reguliuojamos veiklos ir plėtros plano patvirtinimo“ buvo patvirtintas UAB „Raseinių vandenys“ 2015-2019 metų veiklos ir plėtros planas. Tarybos sprendime nenumatyta vėlesnė veiklos plano įsigaliojimo data, todėl, vadovaujantis Geriamojo vandens tiekėjų ir nuotekų tvarkytojų veiklos planų rengimo taisyklių 14 punktu, „veiklos planas įsigalioja jų patvirtinimo dieną“. Patvirtinimo diena – 2015 m. gruodžio 29 d. Tačiau Tarybos sprendimas buvo pasirašytas ir TAR užregistruotas tik 2016 m. sausio 6 dieną, o įsigaliojo 2016 m. sausio 7 d.;

6) Tarybos sprendimo Nr. TS-379 „Dėl Raseinių rajono tarybos 2015 m. rugsėjo 24 d. sprendimo Nr. TS-291 „Dėl Rajono savivaldybės būstų ir pagalbinių ūkio paskirties pastatų pardavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ ir Tarybos sprendimo Nr. TS-381 „Dėl Raseinių rajono tarybos 2015 m. kovo 19 d. sprendimo Nr. TS-64 „Dėl Raseinių rajono savivaldybės ir valstybės turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ 2 punktuose nurodyta, kad „šis sprendimas įsigalioja 2016 m. sausio 1 d. ir yra skelbiamas Teisės aktų registre“. Tarybos sprendimai pasirašyti ir užregistruoti tik 2016 m. sausio 6 d., o įsigaliojo 2016 m. sausio 1 d.;

7) Tarybos sprendimo Nr. TS-384 „Dėl VšĮ Raseinių rajono greitosios medicinos pagalbos stoties mokamų paslaugų įkainių patvirtinimo“ 1 punktu buvo patvirtinti VšĮ Raseinių rajono greitosios medicinos pagalbos stoties mokamų paslaugų įkainiai. Tarybos sprendimas buvo pasirašytas ir TAR užregistruotas 2016 m. sausio 6 dieną, o įsigaliojo 2016 m. sausio 7 d.;

8) Taryba sprendimo Nr. TS-289 „Dėl Raseinių kūno kultūros ir sporto centro direktoriaus E. Z. atleidimo“ 2 punktu nusprendė: „atleisti E. Z. iš Raseinių kultūros ir sporto centro direktoriaus pareigų, nutraukiant su juo neterminuotą darbo sutartį nuo

2015 m. gruodžio 30 d. imtinai“, o 3.1. papunkčiu įgaliojo Raseinių rajono savivaldybės merą: „pasirašyti šalių susitarimą dėl darbo sutarties nutraukimo su Raseinių kūno kultūros sporto centro direktoriumi E. Z. (susitarimas pridedamas) ir įforminti darbo sutarties nutraukimą“. Pagal Tarybos sprendimo 3.1. papunktį, Taryba įgaliojo atsakovą pasirašyti šalių susitarimą dėl darbo sutarties nutraukimo ir įforminti darbo sutarties nutraukimą. Tarybos sprendimas buvo pasirašytas ir paskelbtas tik 2016 m. sausio 6 d.;

9) Tarybos sprendimo Nr. TS-391 „Dėl Raseinių rajono savivaldybės neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi 2016 metų veiksmų plano patvirtinimo“ 3 punkte nustatyta, kad „šis sprendimas įsigalioja nuo 2016 m. sausio 4 d.“. Tačiau sprendimas pasirašytas ir TAR užregistruotas tik 2016 m. sausio 6 d.;

10) Taryba sprendimo Nr. TS-394 „Dėl Raseinių vaikų globos namų teikiamos ilgalaikės ir trumpalaikės socialinės globos paslaugų kainos patvirtinimo“ 1 punktu nusprendė: „patvirtinti Raseinių vaikų globos namų teikiamos ilgalaikės ir trumpalaikės socialinės globos paslaugų kainą nuo 2016 m. sausio 1 d.“. Tačiau Tarybos sprendimas pasirašytas ir TAR užregistruotas tik 2016 m. sausio 6 d., o įsigaliojo 2016 m. sausio 7 d.;

11) Taryba sprendimo Nr. TS-395 „Dėl didžiausio leistino darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, pareigybių skaičiaus Raseinių r. Šiluvos gimnazijoje“ 1 punktu patvirtino „nuo 2016 m. sausio 1 d. didžiausią leistiną darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, pareigybių skaičių Raseinių r. Šiluvos gimnazijoje“, o 2 punktu pripažino „nuo 2015 m. gruodžio 31 d. netekusiu galios Raseinių rajono savivaldybės tarybos 2015 m. rugpjūčio 27 d. sprendimą Nr. TS-246 „Dėl didžiausio leistino darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, pareigybių skaičiaus Raseinių r. Šiluvos gimnazijoje patvirtinimo“. Tarybos sprendimas pasirašytas ir paskelbtas tik 2016 m. sausio 6 d.;

12) 2015 m. lapkričio 18 d. aiškinamajame rašte buvo nurodyta, kad „patvirtinus padidintą didžiausią leistiną darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, pareigybių skaičių, Raseinių r. Šiluvos gimnazijoje nuo 2016 m. sausio 1 d. bus padalinta jungtinė priešmokyklinio ugdymo grupė, kurioje dabar ugdomi ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikai ir įsteigta atskira ikimokyklinio ugdymo grupė, kurioje ugdomi tik ikimokyklinio amžiaus vaikai“. Taryba sprendimu Nr. TS-396 „Dėl leidimo Raseinių r. Šiluvos gimnazijai nuo 2016 m. sausio 1 d. steigti 1 (vieną) ikimokyklinio ugdymo (3-6 metų vaikų) grupę“. Tačiau Tarybos sprendimas pasirašytas ir paskelbtas tik 2016 m. sausio 6 d.;

13) Taryba sprendimo Nr. TS-399 „Dėl mokymo lėšų paskirstymo ir naudojimo aprašo patvirtinimo“ 4 punktu nusprendė, kad „šis sprendimas įsigalioja 2016 m. sausio 1 d.“. Tačiau Tarybos sprendimas buvo pasirašytas ir TAR užregistruotas tik 2016 m. sausio 6 d., o įsigaliojo 2016 m. sausio 1 d.;

14) Tarybos sprendimas Nr. TS-367 „Dėl Raseinių rajono savivaldybės mero pavaduotojos G. R. atleidimo iš pareigų slapto balsavimo biuletenio pavyzdžio patvirtinimo“;

15) Tarybos sprendimas Nr. TS-368 „Dėl slapto balsavimo rezultatų patvirtinimo ir G. R. atleidimo iš Raseinių rajono savivaldybės mero pavaduotojo pareigų“.

10. Teigia, jog atsakovas 2015 m. gruodžio 29 d. Tarybos posėdyje priimtus Tarybos sprendimus pasirašė tik 2016 m. sausio 6 d., o paskutinius du (Tarybos sprendimą Nr. TS-367 ir Tarybos sprendimą Nr. TS-368) – tik 2016 m. sausio 11 d.

11. Pareiškėjas pažymi, jog Vietos savivaldos įstatymo 13 straipsnio 13 punktas ir 20 straipsnio 2 dalies 1 punktas imperatyviai įtvirtina, jog meras pasirašo savivaldybės tarybos sprendimus ir posėdžių, kuriems pirmininkavo, protokolus. Mano, jog nurodytos teisės normos įpareigoja merą besąlygiškai pasirašyti visus tarybos priimtus sprendimus. Tarybos sprendimai turi būti pasirašyti operatyviai po jų priėmimo, kadangi teisės norma nenumato jokių išlygų (sąlyginių nuostatų) dėl vėlesnės teisės aktų pasirašymo datos. Todėl daro išvadą, kad atsakovas po minėtų 2015 m. gruodžio 29 d. Tarybos posėdyje priimtų sprendimų priėmimo jų nepasirašęs, cituotas imperatyvias Vietos savivaldos įstatymo normas pažeidė ir nevykdė jam Vietos savivaldos įstatyme suteiktų įgaliojimų.

12. Pareiškėjas priduria, jog teisės aktų pasirašymas ir paskelbimas yra paskutinė teisėkūros stadija (Teisėkūros pagrindų įstatymo 4 str. 1 d. 4 p.). Tarybos priimti sprendimai įforminami jų pasirašymo data, pasirašymas – sąlyga juos skelbti. Todėl neleistinas plečiamasis teisės normos, įpareigojančios merą pasirašyti tarybos priimtus sprendimus (Vietos savivaldos įstatymo 13 str. 13 p., 20 str. 2 d. 1 p.), aiškinimas, tokiu būdu, kad meras turi diskrecijos teisę pasirinkti tarybos sprendimų pasirašymo datą. Toks plečiamasis aiškinimas yra negalimas, kadangi subjektui, turinčiam įgaliojimus pasirašyti sprendimus (merui), dispozityviai sprendžiant, ar pasirašyti posėdyje priimtus sprendimus ir kada tai padaryti, būtų įsiterpiama į savivaldybės tarybos kompetenciją. Tarybos sprendimus pasirašantis subjektas įgytų įgaliojimus, nenumatytus įstatyme, revizuoti tarybos sprendimus ir (ar) savarankiškai spręsti dėl jų įsigaliojimo. Tarybos sprendimų priėmimas yra vientisa procedūra, susidedanti iš tarybos posėdyje priimamo sprendimo ir jo pasirašymo, merui vykdant savo pareigą, t.y. pirmininkaujant posėdžiui. Tarybos priimtų sprendimų pasirašymas yra mero pareigų atliekant visas jo pareigas sprendimo priėmimo metu tarybos posėdyje išdava ir tąsa. Be to, nuo teisės aktų pasirašymo ir paskelbimo dienos tiesiogiai priklauso savivaldybės tarybos priimtų teisės aktų (norminių ir individualių) įsigaliojimas, todėl privalo būti užtikrinta, kad teisės aktų įsigaliojimas sutaps su pačiuose teisės aktuose numatyta tam tikrų nuostatų taikymo (įsigaliojimo) data (Vietos savivaldos įstatymo 21 str. 1 d., Teisėkūros pagrindų įstatymo 20 str. 1 d., Tarybos 2015 m. kovo 26 d. sprendimu Nr. TS-134 patvirtinto Tarybos veiklos reglamento 24.2 ir 24.3 p.).

13. Teigia, jog atsakovo delsimas pasirašyti minėtus teisės aktus ne tik nulėmė vėlesnį šių teisės aktų skelbimą ir įsigaliojimą, tačiau ir prieštaravimą pačiuose teisės aktuose numatytam konkrečių Tarybos valią atitinkančių sprendimų taikymo (įsigaliojimo) momentui (pvz., Tarybos sprendimu Nr. TS-371 „Dėl Raseinių rajono 2016 metų viešųjų darbų programos ir atliekamų viešųjų darbų sąrašo patvirtinimo“ patvirtintos Raseinių rajono savivaldybės 2016 metų viešųjų darbų programos 6 punkte įtvirtinta, kad „ši programa įgyvendinama nuo 2016 m. sausio 4 d. iki 2016 m. gruodžio 16 d.“. Tačiau nurodytas Tarybos sprendimas buvo pasirašytas, atitinkamai, TAR užregistruotas tik 2016 m. sausio 6 d., o įsigaliojo 2016 m. sausio 7 d.).

14. Be to, merui nepasirašius 2015 m. gruodžio 29 d. Tarybos posėdyje priimtų sprendimų, ne tik, kad nebuvo užtikrintas savalaikis Tarybos priimtų teisės aktų įsigaliojimas, buvo paneigta ir apribota Tarybos valia dėl atitinkamų Tarybos sprendimų nuostatų taikymo datos, pažeistas teisinio apibrėžtumo principas, tačiau ir padaryta materialinė žala. Detalizuoja, jog VšĮ Raseinių rajono greitosios medicinos pagalbos stotis patyrė nuostolius, kurie sudaro 17,45 EUR, nes 2016 m. sausio 1 d. neįsigaliojus Tarybos sprendimui Nr. TS-384 „Dėl VšĮ Raseinių rajono greitosios medicinos pagalbos stoties mokamų paslaugų įkainių patvirtinimo“, VšĮ Raseinių rajono greitosios medicinos pagalbos stotis negalėjo vadovautis 2015 m. gruodžio 29 d. Tarybos posėdyje patvirtintais įkainiais.

II.

15. Atsakovas Raseinių rajono savivaldybės narys – meras Algirdas Gričius pateikė Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui atsiliėpimą, kuriame prašo visa apimtimi atmesti pareiškėjo Raseinių rajono savivaldybės tarybos prašymą ir pateikti išvadą, kad Raseinių rajono savivaldybės tarybos narys – meras Algirdas Gričius 2015 m. gruodžio 15 d. vykusio Tarybos posėdžio metu, neteikdamas Tarybai svarstyti klausimo dėl Tarybos sprendimo projekto „Dėl A. M. atleidimo iš Raseinių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus pareigų“ įtraukimo į papildomą Tarybos posėdžio darbotvarkę bei nedelsiant nepasirašydamas 2015 m. gruodžio 29 d. Tarybos posėdyje priimtų Tarybos sprendimų, nesulaužė priesaikos ir vykdė jam Vietos savivaldos įstatyme nustatytus įgaliojimus.

16. Atsiliėpime nurodo, jog 2015 m. gruodžio 14 d. Tarybos sekretoriatare įregistravus Tarybos sprendimo „Dėl A. M. atleidimo iš Raseinių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus pareigų“ projektą, Meras, būdamas tiesiogiai atsakingu už Tarybai teikiamų svarstyti Tarybos sprendimų projektų teisėtumą, kreipėsi į Raseinių rajono savivaldybės teisininkus – advokatės Neringos Pašukinskaitės kontorą – su prašymu skubos tvarka įvertinti minėto Tarybos

sprendimo projekto dėl administracijos direktoriaus atleidimo teisėtumą. Tą pačią dieną, t.y. 2016 m. gruodžio 14 d., Merui buvo surašyta ir pateikta teisinė nuomonė, kurioje, be kita ko, buvo nurodyta, jog Tarybos sprendimo projekto dėl administracijos direktoriaus atleidimo 3 punktu Taryba nuspręstų: „pavesti Raseinių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotojui J. K. atlikti Raseinių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus funkcijas, kol naujai paskirtas Raseinių rajono savivaldybės administracijos direktorius pradės eiti pareigas“. Tačiau Vietos savivaldos įstatymo 16 straipsnio 2 dalies 9 punkte nustatyta, kad savivaldybės administracijos direktoriaus priėmimas į pareigas ir atleidimas iš jų bei sprendimų dėl savivaldybės administracijos direktoriaus pavadavimo priėmimas yra savivaldybės tarybos kompetencija. Teisinėje nuomonėje nurodyta, kad remiantis Vietos savivaldos įstatymo 29 straipsnio 3 dalimi, savivaldybės taryba skiria administracijos direktorių pagal savivaldybės mero teikiamą administracijos direktoriaus kandidatūrą. Taigi, pagal galiojantį reguliavimą, administracijos direktoriaus kandidatūros teikimas yra mero prerogatyva, o savivaldybės taryba gali skirti arba neskirti mero siūlomų kandidatūrų.

17. Teigia, jog advokatės Neringos Pašukinskaitės kontoros konsultacijų nurodytais teisiniais klausimais teikimą patvirtina į bylą pateiktos 2016 m. gruodžio – balandžio mėn. advokatės Neringos Pašukinskaitės kontoros PVM sąskaitų faktūrų už teisines paslaugas ir ataskaitų apie atliktus darbus kopijos. Taigi, tokiu būdu Meras, atsižvelgdamas į minėtą teisinę nuomonę, susiformavo savo poziciją dėl savivaldybės administracijos direktoriaus atleidimo klausimo bei prieštaravo šio, jo manymu, neteisėtumo punkto įtraukimui į darbotvarkę. Vėliau, padedant minėtai kontorai, Meras surašė skundą Šiaulių apygardos administraciniam teismui dėl priimto Tarybos sprendimo minėtuoju klausimu. Po šių Mero veiksmų atlikimo, t.y. 2016 m. gegužės 18 d., kai Merui buvo įteikta 2016 m. gegužės 13 d. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo nutartis kitoje administracinėje byloje Nr. eI-17-438/2016, paaiškėjo, jog Tarybos prašymą pateikti išvadą, ar Meras sulaužė priesaiką ir nevykdė įstatymuose jam numatytų įgaliojimų, pasirašė advokatė Neringa Pašukinskaitė. Iš advokatės pateiktų dokumentų paaiškėjo, jog minėtoje byloje jos pateikta pozicija buvo visiškai kita nei pristatyta Merui. Dėl šių aplinkybių Meras, laikęsis advokatės Neringos Pašukinskaitės kontoros suformuotos teisinės nuomonės, negali būti laikomas sulaužęs priesaiką ar nevykdęs įstatymuose jam numatytų įgaliojimų. Priešingai – Meras, vadovaudamasis profesionalių teisininkų patarimu, nuosekliai gynė savo poziciją ir kartu Raseinių rajono savivaldybės gyventojų interesus.

18. Išdėsto, jog vadovaujantis 2014 m. birželio 26 d. Lietuvos Respublikos Seimo įstatymu Nr. XII-967 (TAR, 2014, Nr. 2014-10138) dėl Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 3, 5, 10, 11, 13, 14, 16, 17, 19, 20, 22, 25, 27, 29, 40, 42, 45, 46 straipsnių pakeitimo ir papildymo 25¹ straipsniu, savivaldybės tarybos narys – meras tapo renkamas tiesiogiai savivaldybės tarybos įgaliojimų laikui. Šiuo metu galiojanti Lietuvos Respublikos savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo redakcija numato mero rinkimus vienmandatėje rinkimų apygardoje. Nauja merų rinkimų tvarka sudarė realią galimybę žmonėms daugiau įsitraukti į vietos valdžios sudarymą, spręsti, kaip bus organizuojamas savivaldybės darbas ir viešųjų paslaugų teikimas. Pasikeitus Vietos savivaldos įstatymui, keitėsi ir mero funkcijos, tai yra, jei anksčiau meras buvo tik savivaldybės tarybos politinės daugumos lyderis, tai šiandien meras yra tiesiogiai išrinktas gyventojų, todėl tai suteikia mero institucijai daugiau savarankiškumo, teisių, o kartu ir pareigų bei atsakomybės. Meras tapo atsakingu ne tik prieš savivaldybės tarybą, tačiau ir prieš jam pasitikėjimą suteikusius ir jį išrinkusius rinkėjus. Mero institucija po tiesioginių mero rinkimų įvedimo įgavo naujų atsakomybių ir kompetencijų. Pagal galiojančią Vietos savivaldos įstatymo 20 straipsnio 1 punkto redakciją, meras yra atskaitingas savivaldybės tarybai ir bendruomenei už savo ir savivaldybės veiklą. Taigi, šiuo metu meras privalo atsiskaityti ir už savivaldybės, ir už savo, kaip mero, veiklą.

19. Pažymi, jog Vietos savivaldos įstatymo 13 straipsnio 5 dalyje yra nurodyta, kad savivaldybės tarybos posėdyje svarstytinus klausimus kartu su sprendimų projektais merui pateikia komitetai, komisijos, tarybos nariai, tarybos narių frakcijos ir grupės, savivaldybės kontrolierius, savivaldybės administracijos direktorius. Savivaldybės tarybos posėdžiuose svarstomi tik tie klausimai, dėl kurių reglamento nustatyta tvarka yra pateikti sprendimų projektai. Pateikti

sprendimų projektai registruojami reglamento nustatyta tvarka ir ne vėliau kaip artimiausią darbo dieną po registracijos paskelbiami savivaldybės interneto svetainėje.

20. Tuo tarpu Vietos savivaldos įstatymo 20 straipsnio „Mero, mero pavaduotojo įgaliojimai“ 1 dalis nustato, kad meras yra atskaitingas ne tik savivaldybės tarybai, tačiau ir bendruomenei už savo ir savivaldybės veiklą. Pagal Vietos savivaldos įstatymo 20 straipsnio 2 dalies 1 punktą, meras planuoja savivaldybės tarybos veiklą, nustato ir sudaro savivaldybės tarybos posėdžių darbotvarkes ir teikia savivaldybės tarybos sprendimų projektus, šaukia savivaldybės tarybos posėdžius ir jiems pirmininkauja, koordinuoja savivaldybės tarybos komitetų ir komisijų veiklą, pasirašo savivaldybės tarybos sprendimus ir posėdžių, kuriems pirmininkavo, protokolus. Vietos savivaldos įstatymo 20 straipsnio 3 dalies 5 punktas savo ruožtu numato pareigą merui rūpintis, kad būtų tobulinamas savivaldybės tarybos sprendimų priėmimas ir savivaldybės tarybos komitetų veikla.

21. Teigia, jog minėtų Vietos savivaldos įstatymo teisės normų sisteminė analizė leidžia daryti išvadą, kad meras yra atsakingas už tinkamų ir teisėtų Tarybos sprendimų projektų parengimą, o už tokios savo pareigos nevykdymą jis atsakytų ne tik prieš subjektus, kuriems skirti galimai netinkamai parengti ir (ar) neteisėti Tarybos sprendimų projektai, tačiau ir prieš bendruomenę, kuri ir išrinko merą į pareigas. Priduria, jog ši mero pareiga yra detalizuota 2015 m. kovo 26 d. Raseinių rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. TS-134 patvirtinto Raseinių rajono savivaldybės tarybos veiklos reglamento (toliau – ir Reglamentas) 21.2.1. ir 21.2.25 papunkčiuose.

22. Išdėsto ir tai, jog 2015 m. gruodžio 14 d. penkiolikai Tarybos narių Tarybos sekretoriato įregistravus Tarybos sprendimo „Dėl A. M. atleidimo iš Raseinių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus pareigų“ projektą, Tarybos sekretoriato vedėja derinimo pastabose nurodė, kad „projektas nederintas su kalbos tvarkytoja ir teisininke, o tai prieštarauja tarybos veiklos reglamentui“. Reglamento 35.1. papunktis aiškiai nurodo, kad teikiamą Tarybos sprendimo projektą šia eilės tvarka turi derinti jo iniciatoriai ir (ar) projekto rengėjas, vyriausiasis specialistas, atliekantis kalbos tvarkytojo funkcijas, atitinkamo padalinio skyriaus vedėjas, atitinkamo departamento direktorius, vyriausiasis specialistas, administracijos direktorius. Mero, Kolegijos, komitetų, komisijų, Tarybos narių frakcijų ir grupių, atskirų Tarybos narių, Sekretoriato ar savivaldybės kontrolieriaus inicijuotus projektus juristas privalo vizuoti (nepriklausomai su teigiama ar neigiama išvada) per tris darbo dienas nuo jų pateikimo. Alternatyvius projektus juristas turi vizuoti iki svarstymo Tarybos posėdyje.

23. Nurodo, jog pirmiau minėtoje, Merui pateiktoje, teisinėje nuomonėje buvo aiškiai išdėstyta, kad Vietos savivaldos įstatymas nenumato teisės savivaldybės tarybos nariui ar savivaldybės tarybos narių grupei teikti savivaldybės tarybai administracijos direktoriaus kandidatūrą. Teisininkai taip pat išaiškino, kad pavedimo eiti administracijos direktoriaus pareigas arba atlikti administracijos direktoriaus funkcijas teisinis pagrindas nustatytas Vietos savivaldos įstatymo 13 straipsnio 3 dalies 3 punkte, pagal kurį pirmajame išrinktos naujos savivaldybės tarybos posėdyje priimamas sprendimas dėl savivaldybės administracijos direktoriaus (direktoriaus pavaduotojo) atleidimo iš pareigų, nes baigėsi įgaliojimų laikas, ir pavedimo savivaldybės administracijos direktoriui, savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotojui ar kitam savivaldybės administracijos valstybės tarnautojui eiti savivaldybės administracijos direktoriaus pareigas tol, kol bus paskirtas savivaldybės administracijos direktorius (direktoriaus pavaduotojas) naujai kadencijai, ir Vietos savivaldos įstatymo 29 straipsnio 5 dalyje, pagal kurią tais atvejais, jeigu savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotojo pareigybės nesteigiama, savivaldybės administracijos direktoriaus atostogų ar ligos metu, taip pat kai jis laikinai negali eiti pareigų dėl kitų priežasčių, jo pareigybės aprašyme nustatytos funkcijos teisės aktų nustatyta tvarka pavedamos atlikti kitam savivaldybės administracijos valstybės tarnautojui. Taigi, pasak teisininkų, Vietos savivaldos įstatyme tiesiogiai nėra numatyta, kad atleidus administracijos direktorių nepasibaigus jo įgaliojimų laikui turi būti pavedama vykdyti administracijos direktoriaus funkcijas kitam administracijos valstybės tarnautojui.

24. Teisinėje nuomonėje taip pat išaiškinta, kad savivaldybės administracijos direktorius yra savivaldybės vykdomoji institucija, įstaigos vadovas ir viešojo administravimo subjektas, pavaldus

savivaldybės tarybai, atskaitingas savivaldybės tarybai ir merui (Vietos savivaldos įstatymo 29 str. 1 ir 2 d.), todėl administracijos direktoriaus pareigos turi būti užimtos, išskyrus Vietos savivaldos įstatymo 13 straipsnio 3 dalies 3 punkte nurodytą atvejį, bei vykdomos jo funkcijos.

25. Galiausiai, teisininkai nurodė, kad minėtos Vietos savivaldos įstatymo nuostatos suponuoja, kad tais atvejais, kai atleidžiamas iš pareigų administracijos direktorius nepasibaigus jo įgaliojimų laikui, savivaldybės tarybos turi būti svarstomas klausimas dėl administracijos direktoriaus kandidatūros ir jo skyrimo. Todėl remiantis Vietos savivaldos įstatymo 20 straipsnio 2 dalies 4 punktu, penkiolikai Tarybos narių teikiant Tarybos sprendimo dėl administracijos direktoriaus atleidimo projektą, 3-ajame jo punkte turėjo būti siūloma priimti sprendimą ne dėl administracijos direktoriaus laikino pavadavimo, o dėl kito administracijos direktoriaus skyrimo, prieš tai gavus mero teikimą dėl savivaldybės administracijos direktoriaus kandidatūros.

26. Teigia, jog šios teisinės nuomonės motyvus, argumentus bei išaiškinimus Meras nedelsiant persiuntė ir su jais supažindino visus Tarybos narius. Tarybos nariai, supažindinti su teisininkų pateiktais argumentais dėl Tarybos sprendimo dėl administracijos direktoriaus atleidimo projekto 3 punkto neteisėtumo ir negalėjimo jo įtraukti į 2015 m. gruodžio 15 d. Tarybos posėdžio pagrindinę darbotvarkę (Vietos savivaldos įstatymo 13 str. 7 d., Reglamento 31.6 p.), vienbalsiai („už“ – 25 nariai) nubalsavo už pagrindinės darbotvarkės patvirtinimą.

27. Remiasi Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikoje išplėtotais viešosios teisės principais „draudžiama viskas, kas nėra tiesiogiai leidžiama“ bei išaiškinimu, jog viešojoje teisėje galioja plečiamojo viešosios teisės normų aiškinimo ribojimas bei teigia, jog konkrečiu atveju Meras negalėjo traukti į darbotvarkę Tarybos sprendimo projekto, neatitinkančio vietos savivaldos teisinio reguliavimo.

28. Akcentuoja, jog iš Vietos savivaldos įstatymo 16 straipsnio 2 dalies 9 punkto, 20 straipsnio 2 dalies 4 punkto bei Reglamento 12.2.8 ir 21.2.4 papunkčių matyti, jog būtent Merui yra suteikta iniciatyvos teisė siūlyti skirti administracijos direktorių į pareigas ar laikinai pavesti jo funkcijas. Jei Meras nėra pateikęs administracijos direktoriaus kandidatūros ar kito asmens kandidatūros atlikti administracijos direktoriaus funkcijas, Taryba neturi teisės svarstyti tokio klausimo ir balsuoti už jį. Priešingas aiškinimas pažeistų ne tik Vietos savivaldos įstatymo 20 straipsnio 2 dalies 4 punktą bei šio įstatymo 4 straipsnio 6 punkte įtvirtintą teisėtumo, kaip vietos savivaldos veiklos principą, tačiau ir – valdžių pasidalijimo principą bei nepaisytų savivaldybės gyventojų interesų.

29. Meras savo atsiliepime taip pat įvardija procedūrinį negalėjimą įtraukti Tarybos sprendimo „Dėl A. M. atleidimo iš Raseinių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus pareigų“ projekto svarstymą į Tarybos posėdžio darbotvarkę. Šiuo aspektu remiasi Vietos savivaldos įstatymo 13 straipsnio 6 ir 7 dalimis, Reglamento 31.6 ir 31.8 papunkčiais ir teigia, jog įstatymais nėra numatyta galimybė savivaldybės tarybai galutinai nuspręsti dėl Vietos savivaldos įstatymo 13 straipsnio 7 dalies pagrindu teikiamų sprendimo projektų įtraukimo į darbotvarkę ir tai palikta spręsti tarybos posėdžius organizuojančiam merui. Minėta, jog Tarybos nariai, supažindinti su Mero teisininkų pateiktais argumentais dėl Tarybos sprendimo dėl administracijos direktoriaus atleidimo projekto 3 punkto neteisėtumo ir negalėjimo jo įtraukti į 2015 m. gruodžio 15 d. Tarybos posėdžio pagrindinę darbotvarkę, vienbalsiai („už“ – 25 nariai) nubalsavo už pagrindinės darbotvarkės patvirtinimą. Tačiau po pagrindinės darbotvarkės patvirtinimo, vėl kilo diskusijos dėl balsavimo penkiolikos Raseinių rajono savivaldybės tarybos narių įregistruoto Tarybos sprendimo „Dėl A. M. atleidimo iš Raseinių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus pareigų“ projekto klausimu. Buvo siūloma jį įtraukti į papildomą darbotvarkę. Meras dar kartą išdėstė poziciją, kad šio netinkamai parengto ir neteisėto Tarybos sprendimo projekto svarstymo klausimo į papildomą darbotvarkę neįtrauks. Tuomet penkiolika naujosios valdančiosios daugumos Tarybos narių paliko posėdžių salę ir posėdis netekus kворumo baigėsi.

30. Mano, jog po to, kai buvo išspręstas klausimas dėl Tarybos sprendimo „Dėl A. M. atleidimo iš Raseinių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus pareigų“ projekto neįtraukimo į 2015 m. gruodžio 15 d. posėdžio darbotvarkę ir už tai vienbalsiai nubalsavo visi 25 Tarybos nariai, patvirtindami 2015 m. gruodžio 15 d. posėdžio pagrindinę darbotvarkę, iš esmės

klausimas jau buvo išspręstas ir pakartotinai toks klausimas keliamas negalėjo būti, kadangi tokios teisės Tarybai nenumato nei Vietos savivaldos įstatymas, nei Reglamentas.

31. Dėl Mero įstatymų suteiktų įgaliojimų nevykdymo – delsimo pasirašyti Tarybos priimtus sprendimus – nurodo, jog nesutinka su pareiškėjo prašyme pateikti išvadą minimais argumentais, nes joks Lietuvos Respublikos teisės aktas nenumato Merui pareigos Tarybos sprendimus pasirašyti nedelsiant, t. y. tą pačią dieną, kadangi toks reglamentavimas arba galiojančių teisės aktų normų aiškinimas pažeistų protingumo, racionalumo ir teisingumo principus.

32. Išdėsto, jog pareiškėjas nutyli tai, kad 2011 m. liepos 19 d. Raseinių rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. (1.1)TS-105 buvo nuspręsta nuo 2011 m. rugpjūčio 1 d. sudaryti Raseinių rajono savivaldybės tarybos sekretoriatą (toliau – ir Tarybos sekretoriatas), patvirtinti Tarybos sekretoriato pareigybių skaičių – 2, bei pavesti rajono savivaldybės merui Remigijui Ačui teisės aktų nustatyta tvarka patvirtinti Tarybos sekretoriato nuostatus, priimti ir atleisti sekretoriato darbuotojus, nustatyti jiems darbo užmokestį, tvirtinti pareigybių aprašymus. 2011 m. liepos 19 d. Raseinių rajono savivaldybės mero potvarkiu Nr. (2.9)MP-7 buvo patvirtinti Raseinių rajono savivaldybės tarybos sekretoriato vedėjos ir referento (-ės) pareigybių aprašymai. 2013 m. spalio 31 d. Tarybos sprendimu Nr. (1.1)TS-410 buvo nuspręsta pakeisti Raseinių rajono savivaldybės tarybos 2011 m. liepos 19 d. sprendimo Nr. (1.1)TS-105 „Dėl Raseinių rajono savivaldybės tarybos sekretoriato sudarymo“ 2 punktą ir patvirtinti Tarybos sekretoriato šias 2 pareigybes: vedėjas ir referentas. Tuo tarpu 2014 m. sausio 30 d. Tarybos sprendimu Nr. (1.1)TS-25 buvo nuspręsta patvirtinti dar vieną Tarybos sekretoriato pareigybę – Mero patarėją. Mero patarėjo pareigybė šiuo metu Raseinių rajono savivaldybėje nėra užimta.

33. Pažymi, jog Vietos savivaldos įstatymo 19 straipsnio 17 dalis numato, kad savivaldybės tarybos posėdžiams, komitetams, merui aptarnauti, taip pat Tarybos sprendimų projektams rengti, nagrinėti ir išvadų dėl Tarybos sprendimų projektams rengti mero siūlymu gali būti steigiamas Tarybos ir mero sekretoriatas. Reglamento 20.10 papunktis minėtąją įstatymo nuostatą atkartoja, o Reglamento 11.3 papunktis numato, jog pirmajam ir kitiems išrinktos naujos Tarybos posėdžiams, iki prisieks tarybos nariai, pirmininkauja 11.1 punkte nustatyti asmenys, sekretoriauja – Sekretoriato darbuotojai. Reglamento 34.1 papunktis savo ruožtu įtvirtina, jog Tarybos posėdžiai yra protokoluojami, o protokolus rašo ir skelbia Sekretoriatas. Tarybos posėdžių protokolus ir Tarybos sprendimus privalo pasirašyti tam posėdžiui pirmininkavęs meras, jo pavaduotojas ar kitas tarybos narys. Tarybos posėdžių protokolus turi pasirašyti Tarybos sekretorius ir protokolą rašęs Sekretoriato darbuotojas, o jeigu jo nėra – mero paskirtas politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojas arba savivaldybės administracijos direktoriaus (kai yra gautas mero pritarimas) paskirtas valstybės tarnautojas ar darbuotojas, dirbantis savivaldybės administracijoje pagal darbo sutartį. Reglamento 34.2. papunktis numato, kad protokole išvardijami svarstyti klausimai, kalbėtojai, priimti sprendimai ir dokumentai, balsavimų rezultatai. Protokolo dėstomojoje dalyje (svarstymo eigos) tekstas gali būti glaustas ar išsamus, bet privalo atspindėti pagrindinį pranešimą (jeigu nepridedamas), kitų kalbėjusių pavardes ir trumpą kalbos turinį, klausimus ir atsakymus. Prie protokolo pridedami priimtų sprendimų, pranešimų, pasisakymų (jei pateikiami) ir dokumentų pilni tekstai ir papildoma medžiaga: Tarybos narių registracijos duomenys, balsavimų lapai. Tarybos narių pareiškimai ir kita. Pagal Reglamento 34.9. papunktį, Tarybos, Kolegijos, komitetų, komisijų, darbo grupių posėdžių protokolai turi būti surašomi per 5 darbo dienas. Tuo tarpu pagal Reglamento 35.8. papunktį, už teisės aktų projektų tvarkymą, registravimą ir skelbimą atsakingas Tarybos sekretoriatas bei Raseinių rajono savivaldybės administracija. Reglamento 24.2. papunktyje nurodoma, kad savivaldybės atstovaujamosios ir vykdomosios institucijų bei mero priimti norminiai teisės aktai įsigalioja kitą dieną po oficialaus paskelbimo Teisės aktų registre, jeigu pačiuose teisės aktuose nenumatyta vėlesnė jų įsigaliojimo data. Visi Savivaldybės norminiai ir individualūs teisės aktai skelbiami Savivaldybės interneto tinklalapyje adresu: www.raseiniai.lt. Už teisės aktų skelbimą yra atsakinga Raseinių rajono savivaldybės administracija ir Tarybos sekretoriatas. Pagal Reglamento 34.5. papunktį, Meras (Tarybos posėdžio pirmininkas), pasirašęs sprendimą ar dokumentą, perduoda jį Sekretariatui paskelbti. Pagal Reglamento 34.6. papunktį, priimti Tarybos sprendimai registruojami dokumentų

valdymo sistemos aprašo nustatyta tvarka ir pateikiami vykdytojams, o pagal 43.2 papunktį, visi sprendimai registruojami Sekretoriato teisės aktų nustatyta tvarka. Paminėtinas ir Reglamento 31.5. papunktis, kuris teigia, kad sprendimų projektus į dokumentų valdymo sistemą įkelia ir tvarko Sekretoriatas, savivaldybės kontrolierius ir savivaldybės administracijos direktorius.

34. Atsižvelgdamas į pirmiau paminėtąjį reguliavimą, daro išvadą, jog už visus veiksmus dėl Tarybos sprendimų projektų įregistravimo, Tarybos narių balsų dėl pritarimo (nepritarimo) projektams užfiksavimo, Tarybos posėdžio protokolo surašymo ir pasirašymo, Tarybos sprendimų galutinių redakcijų parengimo ir kitų veiksmų, būtinų atlikti iki Mero pasirašymo, atlikimą atsakingas yra Tarybos sekretoriatas.

35. Remiasi Reglamento 36.5 ir 36.6 papunkčiais bei nurodo, jog šiose nuostatose išdėstytos Tarybos teisės reiškia, jog ne visais atvejais Sekretoriato prieš Tarybos posėdį gauti ar parengti Tarybos sprendimų projektai yra galutinės redakcijos, kurias jau galima teikti Merui pasirašyti, todėl dažnu atveju tenka sprendimų projektus koreguoti pagal faktiškai Tarybos posėdžio metu susiklosčiusią situaciją. Akivaizdu ir tai, kad Tarybos sprendimų projektai prieš teikiant juos pasirašymui turi būti suderinti ir su Tarybos posėdžio protokolu. Todėl natūralu, kad Tarybos sprendimų paruošimas jų pasirašymui užtrunka daugiau nei dieną, kaip tą klaidingai bando įteigti pareiškėjas.

36. Išdėsto, jog 2015 m. gruodžio 29 d. Tarybos posėdis užsitęsė 9 valandas iki pat 20 val. 15 min., t. y. nebuvo užbaigtas per Tarybos sekretoriato darbuotojų darbo valandas. 2015 m. gruodžio 29 d. Tarybos posėdžio ir jame nagrinėtų klausimų sudėtingumą bei komplikuoatą 2015 m. gruodžio 29 d. Tarybos posėdžio protokolo surašymą patvirtina ne tik Tarybos narių nuomonių išsiskyrimas daugeliu klausimų, net tik prašymas nušalinti posėdžio sekretorę, tačiau ir Vyriausybės atstovės Kauno apskrityje dalyvavimas šiame posėdyje. 2015 m. gruodžio 29 d. Tarybos posėdžio protokolas surašytas per 28 puslapius, o tai taip pat patvirtina, jog jį surašyti iki kitos dienos (2015 m. gruodžio 30 d.) likus 3 val. 45 min. nebuvo galimybių. Pažymėtina ir tai, kad 2015 m. gruodžio 29 d. Tarybos posėdyje buvo svarstyta daug klausimų, buvo daroma daug taisyčių sprendimų projektuose, svarstomi labai reikšmingi klausimai, pvz., biudžeto tikslinimas, administracijos direktoriaus atleidimas ir pan. Tarybos sekretoriato darbuotojai dėjo visas pastangas, kad 2015 m. gruodžio 29 d. Tarybos posėdyje priimti sprendimai būtų kaip galima greičiau įteisinti – dirbo šventiniu laikotarpiu ir po darbo valandų. Tik tokie jų veiksmai ir leido nepažeisti Reglamento bei protokolą surašyti per 5 darbo dienas.

37. Pažymi, jog remiantis Reglamento 34.9. papunkčiu, Tarybos sekretoriatas šį 2015 m. gruodžio 29 d. Tarybos posėdžio protokolą galėjo surašyti per 5 darbo dienas, t. y. iki 2016 m. sausio 6 d. Būtent šią dieną protokolas ir buvo baigtas surašyti, o jį pasirašė net keturi asmenys. Tokiais savo veiksmais Tarybos sekretoriatas jokių teisės aktų pažeidimų nepadarė, todėl 2015 m. gruodžio 29 d. Tarybos posėdžio protokolo, pagal kurį rengiami, o vėliau ir pasirašomi 2015 m. gruodžio 29 d. Tarybos posėdžio sprendimų projektai, surašymo data niekaip negali sukelti Merui neigiamų teisinių pasekmių ir reikšti, kad jis pažeidė tam tikras Vietos savivaldos įstatymo nuostatas.

38. Akcentuoja, jog jokia Vietos savivaldos įstatymo norma tiesiogiai nenumato pareigos merui pasirašyti Tarybos sprendimus jų priėmimo dieną, todėl teigti, kad Meras pažeidė įstatymų reikalavimus ir taip sulaužė priesaiką ir (ar) nevykdė įstatymuose jam numatytų pareigų būtų neteisėta ir nepagrįsta. Tuo tarpu pritarus pareiškėjo teiginiui, jog teisės normos įpareigoja Merą besąlygiškai pasirašyti visus Tarybos priimtus sprendimus nedelsiant, būtų prasilenkta su sveika logika, teisingumo ir protingumo kriterijais, nes to nebūtų įmanoma įgyvendinti fiziškai. Toks aiškinimas taip pat suteiktų galimybę, remiantis būsimu teismo sprendimu, pradėti įgaliojimų netekimo procedūras ir kitiems savivaldybių merams, nepasirašiusiems tarybos sprendimo tą pačią dieną, kai vyko tarybos posėdis, jei tą nuspręstų daryti valdančioji dauguma. Tokia situacija aiškiai iškreiptų įstatymo leidėjo tikslus, kurių buvo siekiama tiesioginiais merų rinkimais.

39. Priduria, jog pagal naująją Vietos savivaldos įstatymo redakciją, Meras įgavo vis daugiau pareigų, susijusių su savivaldybės ūkio reikalais, todėl Meras privalo ne tik organizuoti ir vadovauti Tarybos posėdžiams, tačiau ir spręsti daugelį savivaldybės įmonių, viešųjų įstaigų ir kitų

subjektų, teikiančių viešojo administravimo paslaugas, klausimų. Meras taip pat yra savivaldybę reprezentuojantis asmuo. Todėl jo darbotvarkė šventiniu laikotarpiu yra ypač užimta. Taigi, visiškai normalu ir suprantama, kad 44-ių Tarybos sprendimų projektų, pateiktų Merui pasirašyti, peržiūrėjimas, sutikrinimas ir pasirašymas gali užtrukti ilgiau nei vieną dieną.

40. Pažymi ir tai, jog Tarybos sprendimas Nr. TS-367 „Dėl Raseinių rajono savivaldybės mero pavaduotojos G. R. atleidimo iš pareigų slapto balsavimo biuletenio pavyzdžio patvirtinimo“ ir Tarybos sprendimas Nr. TS-368 „Dėl slapto balsavimo rezultatų patvirtinimo ir G. R. atleidimo iš Raseinių rajono savivaldybės mero pavaduotojo pareigų“ buvo pasirašyti 2016 m. sausio 11 d., kadangi iš sprendimų turinio Merui tapo neaišku nuo kurios datos yra laikoma, jog mero pavaduotoja G. R. atleidžiama, o tai buvo svarbu, nes šiais sprendimais buvo nuspręsta ir išmokėti kompensaciją už nepanaudotas atostogas bei darbo užmokestį už iki atleidimo dienos išdirbtą laiką. Todėl 2015 m. gruodžio 31 d. raštu Meras kreipėsi į Vyriausybės atstovę Kauno apskrityje su prašymu išaiškinti, ar jis privalo pasirašyti tokį Tarybos sprendimą ir kokia data turi būti laikoma G. R. atleidimo iš užimamų pareigų data. Šias aplinkybes išsiaiškinus buvo pasirašyti Tarybos sprendimai Nr. TS-367 ir TS-368, o taip pat teisės aktų nustatyta tvarka įteisintas Raseinių rajono savivaldybės mero pavaduotojos G. R. atleidimas iš pareigų ir jai mokėtinų sumų išmokėjimas.

41. Taigi, vėliau pasirašydamas ir pastaruosius du Tarybos sprendimus, Meras duotos priesaikos nesulaužė ir vykdė įstatymuose jam nustatytas pareigas, kadangi buvo atidus, rūpestingas bei siekė tiksliai išsiaiškinti tokio svarbaus Raseinių rajono savivaldybei klausimo sprendimo įgyvendinimo būdus, tokiu būdu išvengiant galimos žalos padarymo (pvz., tuo atveju, jei G. R. nuginčytų jos atleidimo iš užimamų pareigų faktą). Dėl tokių Mero veiksmų jokia žala Raseinių rajono savivaldybei padaryta nebuvo.

III.

Išplėstinė teisėjų kolegija

k o n s t a t u o j a:

42. Į Lietuvos vyriausiąją administracinę teisimą kreipusis Raseinių rajono savivaldybės taryba prašo pateikti išvadą, ar Raseinių rajono savivaldybės tarybos narys – meras Algirdas Gričius 2015 m. gruodžio 15 d. vykusio Tarybos posėdžio metu, neteikdamas Tarybai svarstyti klausimo dėl Tarybos sprendimo projekto „Dėl A. M. atleidimo iš Raseinių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus pareigų“ įtraukimo į papildomą Tarybos posėdžio darbotvarkę bei, nedelsiant nepasirašydamas 2015 m. gruodžio 29 d. Tarybos posėdyje priimtų Tarybos sprendimų, sulaužė priesaiką ir nevykdė jam Vietos savivaldos įstatyme nustatytų įgaliojimų.

43. Šis kreipimasis Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui pateiktas savivaldybės tarybos nario – mero įgaliojimo netekimo procedūros, kuri kaip politinės atsakomybės institutas, teisiniame reglamentavime buvo įtvirtinta sulig tiesioginių savivaldybių merų rinkimų įvedimu, plotmėje. Vietos savivaldos įstatymas atitinkamai buvo papildytas 25¹ straipsniu, reglamentuojančiu šios procedūros tvarką ir kitus ypatumus. Todėl, kaip jau yra pažymėjęs Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas, teismas tokio tyrimo ribas nustato atsižvelgdamas į savivaldybės tarybos sprendimą kreiptis į Lietuvos vyriausiąją administracinę teisimą ir Vietos savivaldos įstatymo 25¹ straipsnio 6 dalyje nurodytą komisijos išvadą (žr. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2016 m. birželio 17 d. išvadą administracinėje byloje Nr. I-17-438/2016).

44. Minėtoje byloje Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas, atskleisdamas savivaldybės tarybos nario – mero įgaliojimo netekimo procedūros *raison d'être* (pr. – buvimo pagrindas, prasmė), išaiškino, jog ne bet kokie mero veiksmai, galbūt neatitinkantys atskirų savivaldybės mero priesaikos ar įstatymų keliamų elgesio standartų, gali būti pripažįstami Vietos savivaldos įstatymo 25¹ straipsnyje nurodytu priesaikos sulaužymu ar jam įstatymuose nustatytų įgaliojimų nevykdymu. Be kita ko, atsižvelgdamas į savivaldybės mero statuso pasikeitimą ir įgaliojimus, kurie atitinkamomis Vietos savivaldos įstatymo pataisomis buvo išplėsti įvedus tiesioginius mero

rinkimus, tai siejant su rinkėjų tiesiogiai pareikšta valia ir pasitikėjimu, Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas darė išvadą, jog tik šurkštūs nusizengimai iš mero priesaikos ir įstatymų kylantiems elgesio standartams gali būti pripažinti mero priesaikos sulaužymu ir įstatymuose nustatytų įgaliojimų nevykdymu. Tokią išvadą *mutatis mutandis* stiprina ir Konstitucinio Teismo išaiškinimas, pateiktas dėl valstybės politikų apkaltos proceso: „Lietuvos Respublikos Seimo nario apkaltos procese vertinant, ar yra pagrindas panaikinti Seimo nario mandatą, turi būti nustatyta, kad jis šurkščiai pažeidė Konstituciją arba sulaužė priesaiką – ne kiekvienas Konstitucijos pažeidimas savaime yra šurkštus Konstitucijos pažeidimas; sprendžiant, ar Seimo narys savo veiksmais šurkščiai pažeidė Konstituciją, kiekvienu atveju būtina įvertinti veikslių pobūdį, jų turinį, atlikimo aplinkybes, veikslių sistemingumą, pakartotinumą, trukmę, kitas reikšmingas aplinkybes (Konstitucinio Teismo 2010 m. spalio 27 d. išvada)“.

45. Išplėstinė teisėjų kolegija, remdamasi minėtais išaiškinimais ir tuo pačiu plėtodama pažeidimų, suponuojančių mero priesaikos sulaužymą ir (ar) įstatymuose numatytų įgaliojimų nevykdymą, sampratą, laikosi nuomonės, jog, be kita ko, tik akivaizdūs Konstitucijos ar įstatymų pažeidimai gali būti laikomi sudarančiais pakankamą pagrindą Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui teikti išvadą, jog savivaldybės tarybos narys ar savivaldybės tarybos narys – meras sulaužė priesaiką ir (ar) nesilaikė jam įstatymuose numatytų įgaliojimų. Akivaizdžiai, išplėstinės teisėjų kolegijos įsitikinimu, įstatymuose numatytus įgaliojimus ar priesaiką mero įgaliojimų netekimo plotmėje galima pažeisti tik nevykdant arba netinkamai vykdant vienareikšmiškai teisės aktuose merui įtvirtintų pareigų arba merui veikiant *ultra vires*, t.y. įgaliojimų veikti apskritai nesant. Toks vienareikšmiškumo kriterijus politinės atsakomybės taikymo kontekste suponuoja teisinio reguliavimo buvimą, kuris yra aiškus ir nepalieka abejonių ar dviprasmybių dėl mero pareigos elgtis vienokiu ar kitokiu būdu ar susilaikyti nuo tam tikrų veikslių atlikimo. Imperatyvumas savo ruožtu implikuoja mero veikslių laisvės ribojimą, t. y. mero diskrecijos pasirinkti, kaip ir kokiomis priemonėmis vykdyti įstatymuose numatytus įgaliojimus, stoką.

46. Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta pirmiau, išplėstinė teisėjų kolegija toliau vertins, ar Raseinių rajono savivaldybės tarybos narys – meras Algirdas Gričius sulaužė priesaiką ir (ar) nesilaikė įstatymuose jam numatytų įgaliojimų, pareiškėjo nurodytų faktinių aplinkybių ir teisinių motyvų kontekste.

47. Pirmiausia pareiškėjas nurodo, jog Mero priesaikos sulaužymas ir (ar) įstatymuose jam numatytų įgaliojimų nevykdymas pasireiškė tuo, jog 2015 m. gruodžio 15 d. vykusio Tarybos posėdžio metu, jis neteikė Tarybai svarstyti klausimo dėl Tarybos sprendimo projekto „Dėl A. M. atleidimo iš Raseinių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus pareigų“ įtraukimo į papildomą Tarybos posėdžio darbotvarkę. Šį projektą 2015 m. gruodžio 14 d. Tarybos sekretoriatare įregistravo penkiolika Tarybos narių. Pareiškėjo įsitikinimu, Meras, kuriam pagal Vietos savivaldos įstatymo 13 straipsnio 4 dalį yra pavesta pirmininkauti Tarybos posėdžiams, pažeidė išimtinę savivaldybės teisę į papildomą Tarybos posėdžio darbotvarkę įtraukti minėtąjį klausimą, t. y. svarstyti dėl Tarybos pasitikėjimą praradusio Mero atleidimo iš pareigų (Vietos savivaldos įstatymo 16 str. 2 d. 9 p.). Tokiu būdu nesilaikyta Vietos savivaldos įstatymo 13 straipsnio 7 dalies ir šio įstatymo 4 straipsnyje įvardytų pagrindinių vietos savivaldos principų.

49. Meras savo ruožtu teigia neįtraukęs į 2015 m. gruodžio 15 d. Tarybos posėdžio darbotvarkę projekto dėl savivaldybės administracijos direktoriaus atleidimo svarstymo, nes vertino, kad šis projektas yra neteisėtas, be kita ko, pažeidžias mero prerogatyvą teikti administracijos direktoriaus kandidatūrą (Vietos savivaldos įstatymo 29 str. 3 d.). Pagal Vietos savivaldos įstatymą Meras yra atsakingas už tinkamų ir teisėtų Tarybos sprendimų parengimą, o už tokios savo pareigos nevykdymą jis, be kita ko, atsakytų ir prieš jį išrinkusią bendruomenę (Vietos savivaldos įstatymo 20 str. 1 d.).

48. Vietos savivaldos įstatymo 13 straipsnio 7 dalis *inter alia* įtvirtina, jog savivaldybės tarybos posėdžio darbotvarkę gali būti papildyta ar pakeista savivaldybės tarybos sprendimu komiteto, komisijos, frakcijos ar 1/3 dalyvaujančių posėdyje tarybos narių siūlymu, jei dėl šių siūlymų sprendimų projektai įregistruoti ne vėliau kaip prieš 24 valandas iki posėdžio pradžios.

49. Išplėstinė teisėjų kolegija, vertindama Mero veiksmus, t. y. klausimo dėl Tarybos sprendimo projekto „Dėl A. M. atleidimo iš Raseinių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus pareigų“ neįtraukimą į 2015 m. gruodžio 15 d. vykusio Tarybos posėdžio darbotvarkę savivaldybės mero įgaliojimų netekimo procedūros plotmėje, pažymi, jog iš Vietos savivaldos įstatymo 13 straipsnio 7 dalies matyti, jog šioje nuostatoje nėra įtvirtinta akivaizdžios ir vienareikšmės pareigos Merui įtraukti joje įvardijamų subjektų skubos tvarka (ne vėliau kaip prieš 24 valandas iki posėdžio pradžios) siūlymų dėl savivaldybės tarybos posėdžio darbotvarkės papildymo ar pakeitimo. Iš nuostatos lingvistinės ir loginės formuluotės akivaizdu, jog savivaldybės tarybos posėdžio darbotvarkė gali būti papildyta ar pakeista, taigi ši nuostata stokoja imperatyvaus pobūdžio (priešingai nei nuostata, įtvirtinanti bendrąją savivaldybės tarybos posėdžio darbotvarkės sudarymo tvarką: „<...> ne vėliau kaip prieš 4 darbo dienas iki savivaldybės tarybos posėdžio svarstytinus klausimus kartu su įregistruotais sprendimų projektais meras *privalo* įtraukti į posėdžio darbotvarkę <...>“ (Vietos savivaldos įstatymo 13 str. 6 d.). Atitinkamai vietos savivaldos teisiniame reguliavime nesant aiškiai išreikštos pareigos merui elgtis tam tikru būdu, pareiškėjo nusakytų aplinkybių kontekste išplėstinė teisėjų kolegija neturi pagrindo Merą pripažinti pažeidus ir pagrindinius vietos savivaldos principus.

50. Remiantis tuo, kas išdėstyta pirmiau, išplėstinė teisėjų kolegija neturi pagrindo konstatuoti, jog Meras į 2015 m. gruodžio 15 d. vykusio Tarybos posėdžio darbotvarkę neįtraukdamas klausimo dėl savivaldybės administracijos direktoriaus atleidimo svarstymo sulaužė mero priesaiką ir (ar) nevykdė įstatymuose jam numatytų įgaliojimų.

51. Kitu savo faktiniu pagrindu Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui pripažinti Merą sulaužiusiu priesaiką ir (ar) nevykdžius įstatymuose jam numatytų įgaliojimų pareiškėjas nurodo aplinkybę, jog Meras 2015 m. gruodžio 29 d. Tarybos posėdyje priimtus norminius ir individualius teisės aktus pasirašė tik 2016 m. sausio 6 d., o Tarybos sprendimą Nr. TS-367 ir Tarybos sprendimą Nr. TS-368 – tik 2016 m. sausio 11 d.

52. Pareiškėjas teigia, jog nedelsiant nepasirašydamas minėtųjų teisės aktų Meras pažeidė Vietos savivaldos įstatymo 13 straipsnio 13 punkto ir 20 straipsnio 2 dalies 1 punktą, imperatyviai įtvirtinančius, jog meras pasirašo savivaldybės tarybos sprendimus ir posėdžių, kuriems pirmininkavo, protokolus. Pareiškėjo vertinimu, Meras neturi diskrecijos pasirinkti tarybos sprendimų pasirašymo datas, nes tokiu būdu subjektui, turinčiam įgaliojimus pasirašyti sprendimus, dispozityviai sprendžiant, ar pasirašyti posėdyje priimtus sprendimus ir kada tai padaryti, būtų išterpiama į savivaldybės tarybos kompetenciją. Be to, privalo būti užtikrinta, kad teisės aktų įsigaliojimas sutaps su pačiuose teisės aktuose numatyta tam tikrų nuostatų taikymo (įsigaliojimo) data (Vietos savivaldos įstatymo 21 str. 1 d., Teisėkūros pagrindų įstatymo 20 str. 1 d., Reglamento 24.2 ir 24.3 p.).

53. Atsakovas savo ruožtu nurodo, jog joks Lietuvos Respublikos teisės aktas nenustato Merui pareigos nedelsiant, t. y. tą pačią dieną, pasirašyti tarybos sprendimų, nes toks reglamentavimas arba galiojančių teisės normų aiškinimas pažeistų protingumo, racionalumo ir teisingumo principus. Meras, remdamasis Reglamente nustatyta veiksmų, būtinų atlikti iki Merui galutinai pasirašant tarybos sprendimus, tvarka, akcentuodamas būtinybę Tarybos sprendimus suderinti su Tarybos posėdžio protokolu, kuriame užfiksuojami Tarybos posėdžio metu daromi sprendimų projektų taisymai, bei dėstydamas faktines 2015 m. gruodžio 29 d. Tarybos posėdyje priimtų sprendimų pasirašymo aplinkybes, be kita ko, praktinius sunkumus operatyviai Tarybos sekretoriatui parengti 9 valandas užtrukusio posėdžio protokolą, tikina priesaikos nesulaužęs bei vykdęs įstatymuose jam nustatytas pareigas.

54. Vietos savivaldos įstatymo 13 straipsnio 13 punktas įtvirtina, jog savivaldybės tarybos posėdžiai protokoluojami. Posėdžių protokolus ir savivaldybės tarybos sprendimus privalo pasirašyti tam posėdžiui pirmininkavęs meras, jo pavaduotojas ar kitas tarybos narys. Savivaldybės tarybos posėdžių protokolus turi pasirašyti ir savivaldybės tarybos sekretorius, o jeigu jo nėra, – mero paskirtas politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojas arba savivaldybės administracijos direktoriaus (kai yra gautas mero pritarimas) paskirtas valstybės tarnautojas arba darbuotojas, dirbantis savivaldybės administracijoje pagal darbo sutartį.

55. Vietos savivaldos įstatymo 20 straipsnio 2 dalies 1 punktą savo ruožtu numato, jog Meras planuoja savivaldybės tarybos veiklą, nustato ir sudaro savivaldybės tarybos posėdžių darbotvarkes ir teikia savivaldybės tarybos sprendimų projektus, šaukia savivaldybės tarybos posėdžius ir jiems pirmininkauja, koordinuoja savivaldybės tarybos komitetų ir komisijų veiklą, pasirašo savivaldybės tarybos sprendimus ir posėdžių, kuriems pirmininkavo, protokolus.

56. Išplėstinės teisėjų kolegijos vertinimu, pareiškėjas teisingai nurodo, jog minėtosios teisės normos imperatyviai įtvirtina savivaldybės mero pareigą pasirašyti savivaldybės tarybos sprendimus, todėl Meras neturi teisės savarankiškai spręsti, kurie Tarybos sprendimai yra pasirašytini, tačiau nekyla ginčo dėl to, jog pareiškėjo minimi, 2015 m. gruodžio 29 d. Tarybos posėdyje priimti, sprendimai Mero buvo nepasirašyti. Šiuos teisės aktus Meras atitinkamai pasirašė 2016 m. sausio 6 d. ir 2016 m. sausio 11 d. Todėl esminga įgaliojimo netekimo procedūros plotmėje išsiaiškinti lieka, ar imperatyviai buvo apibrėžtas ir laiko tarpas, per kurį Meras šiuos aktus turėjo pasirašyti bei ar Mero veiksmas – 2015 m. gruodžio 29 d. Tarybos posėdyje priimtų sprendimų pasirašymas minėtomis datomis – nepažeidžia bendrųjų vietos savivaldos principų, kurių laikymasis yra Mero duotos priesaikos dalis.

57. Šiuo aspektu pripažintina, jog nei pareiškėjo nurodytos Vietos savivaldos įstatymo, Teisėkūros pagrindų įstatymo ar Reglamento nuostatos, nei kitos teisės aktų nuostatos nenustato konkretaus laiko tarpo, per kurį Meras privalo pasirašyti savivaldybės tarybos posėdyje priimtus sprendimus. Reglamento 34.9. punktas savo ruožtu tik įtvirtina, jog Tarybos, Kolegijos, komitetų, komisijų, darbo grupių posėdžių protokolai turi būti surašomi per 5 darbo dienas. Atsižvelgiant į tai, išplėstinė teisėjų kolegija, be kita ko, įtikinamais laikydama Mero argumentus apie būtinybę prieš tarybos sprendimų pasirašymą suderinti jų galutinę redakciją su tarybos posėdžio protokolu, konstatuoja, jog Meras neturėjo imperatyvios pareigos 2015 m. gruodžio 29 d. Tarybos posėdyje priimtų sprendimų pasirašyti tą pačią dieną. Tuo tarpu jų pasirašymas 2016 m. sausio 6 d. ir 2016 m. sausio 11 d., atsižvelgiant į bylos faktines aplinkybes, taip pat nesuteikia pakankamo pagrindo teigti, jog konkrečiu atveju buvo nesilaikoma protingumo ar kitų principų, kurių pažeidimas būtų toks akivaizdus ir šiurkštus, kad galėtų suponuoti mero įgaliojimų netekimą.

58. Išplėstinė teisėjų kolegija, remdamasi pirmiau nurodytais motyvais, neturi pagrindo pripažinti, jog Meras 2016 m. sausio 6 d. ir 2016 m. sausio 11 d. pasirašydamas 2015 m. gruodžio 29 d. Tarybos posėdyje priimtus sprendimus sulaužė mero priesaiką ir (ar) nevykdė įstatymuose jam numatytų įgaliojimų.

59. Byloje taip pat gautas atsakovo prašymas priteisti jam iš Tarybos 1 518,55 Eur patirtų teismo išlaidų atlyginimą, kurias jis patyrė advokato padėjėjui ir advokatui rengiant atsiliepimą į prašymą, konsultuojant, pasirengiant teisminiam nagrinėjimui ir atstovaujant teisme. Administracinių bylų teisenos įstatymo (įstatymo redakcija, galiojusi iki 2016 m. liepos 1 d.) 44 straipsnio 8 dalyje numatyta, jog nagrinėjant šio įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nurodytas bylas, proceso šalių turėtos išlaidos neatlyginamos. Administracinių bylų teisenos įstatymo 20 straipsnio 3 dalis savo ruožtu numato, jog Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas nagrinėja savivaldybių tarybų prašymus ir teikia išvadas, ar savivaldybės tarybos narys, savivaldybės tarybos narys – meras, kuriems pradėta įgaliojimų netekimo procedūra, sulaužė priesaiką ir (ar) nevykdė (prašyme nurodytų) jiems įstatymuose nustatytų įgaliojimų. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, jog atsakovo prašymas priteisti jam bylinėjimosi išlaidas negali būti tenkinamas.

Vadovaudamasi Administracinių bylų teisenos įstatymo (įstatymo redakcija, galiojusi iki 2016 m. liepos 1 d.) 44 straipsnio 8 dalimi, 117³ straipsnio 1 dalimi, Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo išplėstinė teisėjų kolegija

teikia išvadą:

Raseinių rajono savivaldybės tarybos narys – meras Algirdas Gričius, neteikdamas Raseinių rajono savivaldybės tarybai 2015 m. gruodžio 15 d. vykusio posėdžio metu klausimo dėl Raseinių rajono savivaldybės tarybos sprendimo projekto „Dėl A. M. atleidimo iš Raseinių rajono

savivaldybės administracijos direktoriaus pareigų“ įtraukimo į papildomą Raseinių rajono savivaldybės tarybos darbotvarkę, nesulaužė priesaikos ir vykdė jam įstatymuose numatytus įgaliojimus.

Raseinių rajono savivaldybės tarybos narys – meras Algirdas Gričius, 2015 m. gruodžio 29 d. Raseinių rajono savivaldybės tarybos posėdyje priimtus sprendimus pasirašydamas 2016 m. sausio 6 d. ir 2016 m. sausio 11 d., nesulaužė priesaikos ir vykdė jam įstatymuose numatytus įgaliojimus.

Atsakovo Raseinių rajono savivaldybės tarybos nario – mero Algirdo Griciaus prašymą dėl teismo išlaidų priteisimo atmesti.

Ši Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo išvada yra galutinė ir neskundžiama.

Teisėjai

Anatolijus Baranovas

Arūnas Dirvonas

Stasys Gagys

Irmantas Jarukaitis

Dainius Raižys